



## נייר עמדה/נושאים לדיון עם שר האוצר – משה כחלון - 21/11/2016

### א. דיוור, תכנון ובנייה :

1. מצוקת הדיוור, התכנון והבנייה במגזר הדרוזי הינה חמורה בהרבה לעומת המצוקה הקיימת ברחבי המדינה. קיימים פערי תכנון של שנים רבות לעבר, ובאופן אין פתרון בהישג יד.
2. באחריות משרד האוצר נמצא מנהל התכנון וועדות התכנון והבנייה המחוזיות והמרחביות. כמו כן, באחריות משרד האוצר רשות מקרקעי ישראל. כל גופי התכנון והאחריות על קרקעות ותקציב המדינה נמצא במשרד אחד. משרד האוצר, יכול לפתור את בעיית התכנון והבנייה במגזר הדרוזי, אחת ולתמיד.
3. תכניות המתאר שבתוקף כיום בכפרים הדרוזים אושרו לפני עשרות שנים, ונתנו מענה לתושבים הדרוזים, לכל היותר, עד לשנת 2000. התוכניות הקיימות לא חזו ולא תאמו את פיתוח הכפרים הדרוזים. בהיעדר תוכניות וכל פיתרון אחר, ומתוך אילוץ קיומי, החלה תופעה של בנייה מחוץ לתחומי המתאר היישוביים. רשויות המדינה השונות, במקום להאיץ את הטיפול בתכנון הכפרים הדרוזים, הגישו אלפי כתבי אישום כנגד התושבים הדרוזים בגין עבירות בנייה. לאחרונה אף קיימת מגמת החמרה כאשר חדשות לבקרים ניתנים צווי הריסה ומושתים קנסות גבוהים המגיעים כדי עשרות ומאות אלפי שקלים ובחלק מהמקרים אף מבקשים מאסר בפועל.
4. כפועל יוצא מהבניה האמורה לעיל, לא ניתן להתחבר לרשת החשמל ולא ניתן לחבר את הבתים לתשתיות בסיסיות. התושבים המתגוררים בבתיים אלו, חיים בסכנה מתמדת ובתנאים קשים. לפני מספר שנים, נגרם אסון כבד כאשר בני משפחה שלמה קיפחו את חייהם.
5. בשנים האחרונות, הוחל בתכנון מתארי כוללני ביישובים הדרוזים, אך כידוע תכנון שכזה לוקח שנים רבות בשל אילוצים בירוקראטיים וחוקיים (הגדלת שטחי שיפוט, הפשרת קרקעות, התאמה לתוכנית ארציות). תכנון מתארי כוללני לא נותן מענה מידי ולא ניתן להוציא מכוחו היתרי בנייה, כאשר נדרש לאחר מכן ביצוע תכנון מתאר לכל יישוב וכן תכנון מפורט. ההליך מבורך בפני עצמו, אך בשל אופי ההליך והיעדר פתרון ביניים, בעיית התכנון והבנייה אך מחריפה מדי יום ביומו.
6. יש לקבל החלטה אופרטיבית להאיץ את הליכי התכנון בכפרים הדרוזים, לרבות התכנון המפורט, עם הקצאת כל המשאבים הנדרשים לכך, ובמקביל לפעול למציאת פתרון ביניים בכל הנוגע לבנייה הקיימת כיום (מדובר באלפי בתים), כאשר בנייה זו צפויה להיכלל בסופו של יום בתוכניות המתאר של היישובים הדרוזים.
7. הפתרון המוצע והאופרטיבי הינו הקפאת הליכים משפטיים המתנהלים כנגד כל הבתים אשר נמצאים בתוך תוואי מוצע לתכנון על ידי הרשויות המקומיות ומנהל התכנון.
8. בתחילת שנת 2014, הקים שר הפנים דאז גדעון סער, ועדה ציבורית מיוחדת בראשות השופט בדימוס אורי גורן, אשר תפקידה היה לבחון את בעיית התכנון והבנייה במגזר הדרוזי. הוועדה הגיש את המלצותיה עת כהן השר ארדן כשר הפנים. לאור העובדה כי האחריות על התכנון והבנייה עברה למשרד האוצר, לא נתקבלה כל החלטה במשרד הפנים ולא פורסמו מסקנות והמלצות הוועדה. משרד האוצר נדרש לפרסם את מסקנות והמלצות הוועדה.



9. התקיימו מספר פגישות עם המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עו"ד ארז קמיניץ בעקבות דו"ח מיגור תופעת הבנייה הלא חוקית. אין מקום למסקנות הדו"ח ואין מקום להצעות החזק המדברות על החמרת הענישה לבנייה לא חוקית בדמות של קנס יומי או כפל שווי, כל עוד לא מוצאים פתרון לאלפי הבתים אשר נבנו בשנים האחרונות עקב המחזל המתמשך של המדינה.

10. באורח תמוה ומפתיע ביותר, נהרס בית בכפר חורפיש רק אתמול. אחיו של בעל הבית הינו חלל צה"ל. ההריסה גרמה לתסיסה גדולה בקרב בני העדה הדרוזית. לא ייתכן כי המדינה תבצע צעד כה דרסטי ותקדימי, כאשר אין בהישג יד פתרון תכנוני. אין לנקוט בפעילות של אכיפה כל עוד לא אושרו תכניות המתאר.

אנו דורשים כעת לפעול להקפאת, עיכוב וביטול כל ההליכים המשפטיים המתנהלים כנגד התושבים הדרוזים, לרבות אי ביצוע צווי הריסה, בין אם זה בבתי המשפט ו/או בוועדות לתכנון ובניה נגד אותם בניינים שנבנו על אדמות פרטיות מחוץ לשטח המתאר של היישובים. יש להקים וועדת חקירה אשר תבחן ותבדוק את הסיבות שגרמו לאי הכנת תכניות מתאר במרוצת השנים, מה שגרם לבניה הבלתי חוקית.

#### ב. הקצאת מגרשי בנייה לחיילים המשוחררים :

1. אחד הנושאים שגרמו להחרפת מצוקת הדיור במגזר הדרוזי הינה הפסקת חלוקת מגרשים מאדמות מדינה לבנייה עצמית, כפי שנהוג היה בשנות השמונים והתשעים של המאה הקודמת.
2. מגרשי הבנייה אשר שווקו בסבסוד לחיילים משוחררים תרמו לפתרון מצוקת הדיור באותה התקופה ואף גרמו לתנופה כלכלית בכפרים הדרוזים. כיום, מדיניות חלוקת המגרשים השתנתה, כאשר מספר המגרשים המוצע ביישובים הדרוזים הינו קטן יחסית ואינו עונה על הגידול באוכלוסייה, ובמקביל לכך המחיר הנדרש עבור המגרש הינו גבוה מאוד.
3. קיימת החלטת ממשלה של סבסוד המגרשים המוצעים לשיווק עד ל – 90% מגובה דמי הפיתוח. לצערנו ההחלטה איננה מיושמת בפועל. יש לא מעט חסמים ומכשולים ביישום ההחלטה, לרבות הצבת תנאים בלתי ישימים כגון מגרשים לשלוש או ארבע יחידות דיור ( לשלושה או ארבעה זכאים יחד), כאשר מבנה האוכלוסייה במגזר הדרוזי איננו בשל לכך. יש לעודד בנייה רוויה, אך אין לאלץ בנייה רוויה.
4. הפשרת אדמות מדינה והקצאת מגרשים לחיילים המשוחררים, יכולה להוות פתרון לטווח הקצר והימדי לבעיית התכנון והבנייה במגזר הדרוזי, עד להשלמת תכניות המתאר.



**ג. תקציב הרשויות המקומיות הדרוזיות ויישום החלטת ההמשלה 959 :**

1. אין ספק כי החלטת הממשלה מס' 959 בעניין פיתוח והעצמת היישובים הדרוזים הינה יותר מאשר בשורה ועידן חדש לבני העדה הדרוזית. יש לוודא יישום התוכנית וביצועה בשטח, בעיקר בתחומי החינוך ופיתוח התשתיות. על משרד האוצר להקצות את כל התקציבים הנדרשים לכך כפי שנקבע בהחלטת הממשלה ולהסיר את כל החסמים המעכבים העברת התקציבים לרשויות.
2. חלק מראשי הרשויות מדווחים על עיכובים בהעברות ועל "ערבוב" כספי התוכנית עם התקציב השוטף או תקציבים אחרים מועברים.

**ז. משפחת גביש / רשות מקרקעי ישראל :**

1. מדובר בסכסוך קרקעות אשר מתנהל עשרות שנים רבות בין המשפחה לבין הרשות לגבי שטח בהיקף של כ – 450 דונם. בזמנו התגבשה הסכמה בין הרשות לבין המשפחה, לפיה המשפחה תקבל 75% מהקרקע ואילו המדינה תקבל 25%. משום מה, המדינה חזרה בה מההסכמה וכעת הרשות מסכימה להעביר לבעלות רק 200 דונם ו- 50 נוספים בחכירה.
2. המדינה מתנכרת להסכמה אשר ההנהגה הרוחנית ונבחרי ציבור היו מעורבים בה.
3. הסוגיה כואבת לבני העדה הדרוזית בכללותם לאור התנהלות המדינה וחזרה מהסכמות ואי קיום הבטחות. הדבר חזר על עצמו, לא רק אצל משפחת גביש אלא גם באדמות מפער קישון והפקעות לטובת כביש 6.
4. יש למלא אחר התחייבות המדינה ולהעביר למשפחה 330 דונם.